

Yttrande över promemorian Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (Ds 2024:10)

Sammanfattning

Lunds kommun ställer sig positiv till att i lag stärka skyddet för förtroendevalda och förtydliga den interna kontrollens fokus på att förebygga fel och oegentligheter, men har synpunkter på promemorians föreslagna lydelse som ur flera perspektiv uppfattas som för snäva.

Stärkt skydd för vissa förtroendevalda (avsnitt 4)

Lunds kommun instämmer i bedömningen att skyddet för förtroendevalda i kommuner och regioner behöver stärkas, och ställer sig även bakom förslaget att kommuner och regioner ska ges ett tydligare ansvar för detta. Lunds kommun anser däremot inte att det är tillräckligt att fokusera på enbart sådana förtroendevalda som avses i 4 kap. 2 § kommunallagen, utan anser att kommuner och regioner behöver ha ett övergripande och riskbaserat säkerhetsarbete som omfattar alla förtroendevalda, eftersom det inte uteslutande är förtroendeuppdragets omfattning utan också karaktär som påverkar den möjliga utsattheten.

Lunds kommun anser också att den föreslagna lydelsen om kommuners och regioners skyldigheter är för långtgående. Förtroendevalda verkar ur ett kommunalt perspektiv oftast både inom den kommunala organisationen och i det egna partiet. Kommunen har inte heller någon avtalsrelation med förtroendevalda. Det innebär att kommunen inte kan styra beteenden och handlanden som kan vara sammankopplade med risk för hot och våld för förtroendevalda på samma sätt som med sina anställda. Det är sannolikt inte heller önskvärt med tanke på att kommunen då skulle riskera att hamna i en situation där det partipolitiska arbetet begränsas i relation till risken för hot och våld. Lunds kommun ser att en alltför långtgående skyldighet för kommunen

att agera i enskilda fall skulle kunna stå i strid med grundläggande demokratiska värden i regeringsformen.

Lunds kommun menar att detta sammantaget medför att kommunen inte kan - och sannolikt inte heller bör - identifiera, ändra eller ersätta *alla* risker förtroendevalda kan möta inom ramen för sin kommunalpolitiska gärning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Lunds kommun att den i promemorian föreslagna lydelsen i 4 kap. 18 a § KL ska ersättas med följande lydelse:

Kommuner och regioner ska vidta generella åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall till följd av hot och våld för sådana förtroendevalda som anges i 1 §. Kommuner och regioners åtgärder ska baseras på ett systematiskt och riskbaserat arbetssätt för att förebygga att sådan ohälsa och olycksfall som avses i första stycket denna paragraf. Fullmäktige ska ange hur det systematiska och riskbaserade arbetet ska följas upp.

Kommuner och regioner ska även vidta de åtgärder som särskilt bedöms behövas, utifrån det systematiska och riskbaserade arbetet angivet i första stycket denna paragraf, för att förebygga att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld.

Kommuner och regioner ska förvissa sig om att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket har den utbildning som behövs och vet vad han eller hon behöver göra för att förebygga riskerna för hot och våld.

En tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (avsnitt 5)

Det ursprungliga syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska såldes bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert med medborgarnas bästa för ögonen. Lunds kommun bedömer utifrån detta att den i promemorian föreslagna lydelsen är för snäv, och att intern kontroll därigenom riskerar förlora det bredare anslaget som inte bara handlar om regelefterlevnad utan också om att säkerställa att det till exempel finns ändamålsenliga system för uppföljning.

Lunds kommun delar däremot bedömningen att det behövs ett ännu tydligare fokus på att förebygga fel och oegentligheter i kommuners verksamhet, och ser att den interna kontrollen utgör ett bra verktyg för detta.

Mot bakgrund av detta anser Lunds kommun att föreslagen lydelse i 6 kap. 6 § KL ska ersättas med följande lydelse:

/.../De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att säkerställa en god och effektiv förvaltning samt för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten. Nämnderna ska även se till att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Med detta förslag förtydligas förvaltningslagens grundläggande krav på en god förvaltning, samtidigt som behovet av att också förebygga fel och oegentligheter klargörs utan att riskera att förflytta fokus bort från den interna kontrollens grundsyfte.

Anders Almgren
Kommunstyrelsens ordförande